YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

18 päivänä lokakuuta 2007 *

Asiassa C-299/05,

jossa on kyse EY 230 artiklaan perustuvasta kumoamiskanteesta, joka on nostettu 26.7.2005,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M.-J. Jonczy, D. Martin ja V. Kreuschitz, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään G. Ricci ja A. Troupiotis, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M. Veiga, J. Leppo ja G. Curmi,

vastaajina,

joita tukevat

Suomen tasavalta, asiamiehinään T. Pynnä, J. Heliskoski ja E. Bygglin, prosessiosoite Luxemburgissa,

Ruotsin kuningaskunta, asiamiehinään A. Kruse ja R. Sobocki, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehinään E. O'Neill ja C. Vajda,

väliintulijoina,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit J. Makarczyk, P. Kūris, J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) ja C. Toader,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: hallintovirkamies J. Swedenborg,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.4.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.5.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta 13.4.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 647/2005 (EUVL L 117, s. 1) liitteessä I olevan 2 kohdan seuraavat säännökset: otsikko "SUOMI", b kohdan säännös, otsikko "RUOTSI", c kohdan säännös ja otsikko "YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA", d–f kohdan säännökset.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se

on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 647/2005 (jäljempänä muutettu asetus N:o 1408/71), otetaan asetuksen N:o 647/2005 johdanto-osan mukaan huomioon tulkinta, jonka yhteisöjen tuomioistuin on antanut muun muassa sen maksuihin perustumattomia erityisetuuksia koskeville muutamille säännöksille, kyseisten asetusten soveltamisen helpottamiseksi. Asetus N:o 647/2005 on annettu komission esityksestä, jolla pyrittiin muuttamaan muun muassa asetuksen N:o 1408/71 liitettä II a (jäljempänä liite II a).

3 Muutetun asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u alakohdan i alakohdan mukaan "perhe-etuuksilla" tarkoitetaan kaikkia luontois- tai rahaetuuksia, jotka on tarkoitettu korvaamaan perhekustannuksia.

4 Saman asetuksen 4 artiklan 1 kohdan h alakohdan nojalla tätä asetusta sovelletaan perhe-etuuksiin.

5 Kyseisen asetuksen 4 artiklan 2 a artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tätä artiklaa sovelletaan maksuihin perustumattomiin rahallisiin erityisetuuksiin, jotka annetaan sellaisen lainsäädännön mukaan, jolla on henkilöllisen soveltamisalansa, tavoitteidensa ja/tai oikeutta koskevien edellytysten vuoksi sekä 1 kohdassa tarkoitetun sosiaaliturvalainsäädännön että sosiaalihuollon piirteitä.

Maksuihin perustumattomat rahalliset erityisetuudet ovat etuuksia,

a) jotka on tarkoitettu

i) antamaan lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa sellaista tapahtumaa vastaan, joka kuuluu 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin, ja jotka takaavat asianomaisille henkilöille vähimmäistoimeentulon ottaen huomioon taloudellinen ja sosiaalinen tilanne kyseisessä jäsenvaltiossa; tai

ii) vain vammaisten erityistä suojelemista varten ja jotka liittyvät läheisesti kyseisen henkilön sosiaaliseen ympäristöön kyseisessä jäsenvaltiossa; ja

b) joiden rahoitus saadaan yksinomaan pakollisesta verotuksesta, joka on tarkoitettu kattamaan yleiset julkiset menot, ja joiden myöntämis- ja laskentaedellytykset eivät riipu mistään etuudensaajan osalta suoritettavasta maksusta. Maksuihin perustuvan etuuden lisänä myönnettäviä etuuksia ei kuitenkaan katsota maksuihin perustuviksi etuuksiksi yksinomaan tästä syystä; ja

c) jotka on lueteltu liitteessä II a."

6 Näillä säännöksillä korvattiin seuraavat säännökset:

"Tätä asetusta sovelletaan maksuihin perustumattomiin erityisetuuksiin, jotka annetaan muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai järjestelmän perusteella tai jotka on suljettu 4 kohdan nojalla soveltamisalan ulkopuolelle, jos tällaiset etuudet on tarkoitettu:

a) antamaan lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa sellaista tapahtumaa vastaan, joka kuuluu 1 kohdan a–h alakohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin; tai

b) vain vammaisten erityistä suojelemista varten."

7 Muutetun asetuksen N:o 1408/71 10 a artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Edellä 10 artiklan ja III osaston säännöksiä ei sovelleta 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuihin erityisiin maksuihin perustumattomiin rahaetuuksiin. Henkilöille, joihin tätä asetusta sovelletaan, myönnetään näitä etuuksia yksinomaan sen jäsenvaltion alueella, jossa he asuvat, ja kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, edellyttäen että nämä etuudet on lueteltu liitteessä II a. Etuudet myöntää asuinpaikan laitos omalla kustannuksellaan."

– –

Riidan tausta

8 Asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a on luettelo maksuihin perustumattomista erityisetuuksista, joita tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat henkilöt voivat saman asetuksen 10 a artiklan nojalla saada yksinomaan sen jäsenvaltion alueella, jossa he asuvat.

9 Jäsenvaltiot eivät millään tavoin vastustaneet komission ehdotusta, jolla pyrittiin muuttamaan asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a artiklaa tarkoituksin täsmentää maksuihin perustumattomien rahallisten erityisetuuksien määritelmää yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-215/99, Jauch, 8.3.2001 antamasta tuomiosta (Kok. 2001, s. I-1901) ja asiassa C-43/99, Leclere ja Deaconescu, 31.5.2001 antamasta tuomiosta (Kok. 2001, s. I-4265) ilmenevien periaatteiden mukaiseksi.

10 Tuon oikeuskäytännön perusteella liitteessä II a olevaan luetteloon voidaan merkitä vain etuudet, joilla on samanaikaisesti kaksi ominaispiirrettä, eli jotka ovat erityisiä ja maksuihin perustumattomia.

11 Tutkittuaan kaikki ne etuudet, joita asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a artiklassa säädettyjen perusteiden ja yhteisöjen tuomioistuimen niistä esittämän tulkinnan valossa saatettaisiin pitää "maksuihin perustumattomina erityisetuuksina", komissio laati niitä etuuksia koskevan uuden luettelon, jotka voitaisiin ottaa liitteeseen II a, ja teki siitä ehdotuksen.

12 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenevien periaatteiden vuoksi komissio jätti tähän uuteen luetteloon kirjaamatta

- asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan kuuluvat etuudet, toisin sanoen "työkyvyttömyysetuudet, mukaan lukien ne, joiden tarkoituksena on ansiokyvyn ylläpitäminen ja parantaminen"

- vammaisille lapsille myönnetyt etuudet, jotka on tarkoitettu pääasiallisesti korvaamaan niitä ylimääräisiä perhekustannuksia, joita vammaisesta lapsesta perheelle aiheutuu

- ne hoitoetuudet, joita yhteisöjen tuomioistuin piti edellä mainitussa asiassa Jauch antamassaan tuomiossa sellaisina rahallisina sairausetuuksina, joilla pyritään parantamaan huollettavien henkilöiden terveydentilaa ja elämänlaatua, vaikka näillä etuuksilla olisikin itse sairaudesta riippumattomia piirteitä.

13 Suomen tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan vaatimuksesta Euroopan unionin neuvosto kuitenkin suostui ottamaan seuraavat etuudet (jäljempänä riidanalaiset etuudet) uudelleen komission ehdottamaan liitteessä II a olevaan luetteloon:

- Suomen tasavalta: lapsen hoitotuki

– Ruotsin kuningaskunta: vammaistuki ja vammaisen lapsen hoitotuki

– Yhdistynyt kuningaskunta: vammaisen elämisavustus (jäljempänä DLA), avustajalisä (jäljempänä AA) ja huoltajan avustus (jäljempänä CA).

14 Euroopan parlamentti hyväksyi asetuksen muutosehdotuksen toisessa käsittelyssä neuvoston kannan ja vahvisti julistuksen, jolla komissio varasi itselleen oikeuden saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi ja tarvittaessa antaa viimeksi mainitun tuossa asiassa antaman tuomion perusteella uuden ehdotuksen liitteessä II a olevan luettelon tarkistamiseksi.

15 Parlamentti ja neuvosto antoivat 13.4.2005 asetuksen N:o 647/2005 ja ottivat huomioon tämän tuomion 13 kohdassa mainitun kolmen jäsenvaltion vaatimukset. Komissio vaatii, että tämän asetuksen ne kohdat, joissa mainitaan muutetun asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a olevassa luettelossa (jäljempänä muutettu liite II a) olevat riidanalaiset etuudet, kumotaan.

16 Komissio katsoo nimittäin, että nämä eri etuudet eivät täytä niitä edellytyksiä, jotka mahdollistavat niiden myöntämisen yksinomaan näiden kunkin jäsenvaltion alueella asuville henkilöille.

Kanne

Suullisen käsittelyn uudelleenaloittamista koskeva vaatimus

17 Yhdistynyt kuningaskunta on esittänyt 19.6.2007 päivätyssä kirjeessään huomautuksensa julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksesta. Se katsoo, ettei se ollut voinut vastata tuossa ratkaisuehdotuksessa esitettyyn mielipiteeseen, jonka mukaan muutetussa liitteessä II a oleva, DLA:ta koskeva maininta pitäisi kokonaisuudessaan kumota, vaikka asiassa ei ole kiistetty, että tuon avustuksen "liikkuvuuteen" liittyvä osatekijä täyttää erityisetuudelle asetettavat vaatimukset.

18 Yhdistynyt kuningaskunta vaatii näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuin aloittaa suullisen käsittelyn uudelleen, jotta Yhdistynyt kuningaskunta voisi vedota oikeusnormin osittaista kumoamismahdollisuutta koskevaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön. Lausumiensa tueksi se viittaa asiassa C-244/03, Ranska vastaan parlamentti ja neuvosto, 24.5.2005 annetussa tuomiossa (Kok. 2005, s. I-4021, 13–15 kohta) mieliin palautettuihin, tietyn säädöksen yksittäisen säännöksen osittaista kumoamista koskeviin sääntöihin.

19 Yhteisöjen tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tai julkisasiamiehen ehdotuksesta taikka myös asianosaisten pyynnöstä määrätä työjärjestyksensä 61 artiklan mukaisesti suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen väitteen perusteella, josta asianosaiset eivät ole saaneet tilaisuutta lausua (ks. asia C-309/99, Wouters ym., tuomio 19.2.2002, Kok. 2002, s. I-1577, 42 kohta; asia C-434/02, Arnold André, tuomio 14.12.2004, Kok. 2004, s. I-11825, 27 kohta ja asia C-210/03, Swedish Match, tuomio 14.12.2004, Kok. 2004, s. I-11893, 25 kohta).

20 Komissio on yhtäältä kirjelmissään käsitellyt kysymystä siitä, voidaanko DLA jakaa osiin, joten Yhdistynyt kuningaskunta saattoi vastata siihen väliintulokirjelmässään. Toisaalta yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että kaikki ne seikat, jotka tarvitaan, jotta esitettyihin kysymyksiin voitaisiin vastata, ovat sen tiedossa.

21 Suullista käsittelyä ei näin ollen ole syytä määrätä aloitettavaksi uudelleen.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

22 Parlamentti katsoo, että EY 230 artiklassa määrätty määräaika oli kannetta nostettaessa jo päättynyt. Sen mukaan tämä määräaika on laskettava sen toimenpiteen julkaisemisesta, jolla asetusta N:o 1408/71 muutettiin ja joka ensimmäistä kertaa koski liitteessä II a olevassa luettelossa mainittuja riidanalaisia etuuksia. DLA, AA ja CA mainitaan luettelossa asetuksen N:o 1408/71 muuttamisesta 30.4.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1247/92 (EYVL L 136, s. 1) voimaantulosta lähtien, kun taas Suomen tuki ja Ruotsin etuudet lisättiin luetteloon Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyllä asiakirjalla (EYVL 1994, C 241, s. 21 ja EYVL 1995, L 1, s. 1).

23 Parlamentti väittää, että kun lainsäätäjä asetusta N:o 647/2005 antaessaan korvasi koko liitteen II a sen sijaan, että olisi vain tehnyt siihen aiotut muutokset, se ei tarkoittanut mahdollistaa tässä liitteessä jo olleiden etuuksien kirjaamisen riitauttamista.

24 Parlamentti myöntää, että yhteisöjen lainsäätäjä on muuttanut asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan laatimistapaa asetuksen N:o 647/2005 1 artiklan 2 kohdalla. Se katsoo kuitenkin, että maksuihin perustumattomien erityisetuuksien määritelmä on yksinkertaisesti vain muotoiltu uudelleen. Aikaisemmin olemassa olleen määritelmän aineellista sisältöä ei sitä vastoin ole muutettu. Kantansa tueksi se toteaa, että yhteisöjen tuomioistuin antoi edellä mainituissa asioissa Jauch sekä Leclere ja Deaconescu tuomiot tutkittuaan ja tulkittuaan tämän viimeksi mainitun artiklan säännöksiä, sellaisina kuin ne olivat ennen asetuksen N:o 647/2005 antamista.

25 Parlamentti siis katsoo, että käytetyt perusteet, jotka muotoiltiin uudelleen asetuksella N:o 647/2005, olivat jo olleet näitä etuuksia sääntelevien seikkojen osa ja että lainsäätäjä vain otti ne itse muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a artiklan tekstiin.

26 Komissio katsoo, että kun yhteisön lainsäätäjä on antanut johdetun oikeuden uuden tekstin mutta jättänyt sen liitteen sisällön ennalleen, se on tehnyt uuden "päätöksen" tästä liitteestä. Näin on sitäkin suuremmalla syyllä, koska komissio oli kiinnittänyt viimeksi mainitun huomiota siihen, että aikaisemmasta liitteestä oli tullut osittain yhteensoveltumaton yhteisön oikeuden kanssa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa.

27 Tämä uusi päätös on näin ollen komission mukaan voitava saattaa yhteisöjen tuomioistuimen tarkasteltavaksi eikä kumoamiskannetta käsiteltäessä voida vedota siihen, että se osa tekstistä, jota arvostellaan, on säilynyt muuttumattomana.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

28 EY 230 artiklan viimeisen kohdan mukaan kumoamiskanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

29 Tuon määräyksen sanamuodosta kuten sen tavoitteestakin, joka on oikeusvarmuuden takaaminen, seuraa, että toimenpiteestä, jota ei ole riitautettu tuossa määräajassa, tulee lainvoimainen. Tämä lainvoimaisuus ei koske yksinomaan itse toimenpidettä, vaan myös jokaista myöhempää, selvästi vahvistavanluonteista toimenpidettä. Tämä ratkaisu, joka on perusteltu välttämättömän oikeusvarmuuden vuoksi, pätee niin yksittäistapausta koskeviin kuin asetuksen kaltaisiin normatiivisiinkin toimenpiteisiin.

30 Kun asetuksen jotain säännöstä muutetaan, kanteen nostaminen on sitä vastoin uudelleen mahdollista ja se voidaan nostaa paitsi tuota säännöstä myös kaikkia niitä säännöksiä vastaan, jotka, vaikka niitä ei olisikaan muutettu, muodostavat sen kanssa kokonaisuuden.

31 Näiden periaatteiden soveltamisesta seuraa, että komission kanne on otettava tutkittavaksi.

32 Muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a artikla on laadittu aikaisemmasta olennaisesti poikkeavalla tavalla ja sillä muutetaan selvästi tämän artiklan soveltamisalaa, ja siitä parlamentin esittämästä väitteestä, että yhteisöjen tuomioistuin olisi tulkinnut aikaisempaa tekstiä tavalla, joka vastaa uutta laatimistapaa, ei

seuraa, että viimeksi mainitulla vahvistettaisiin vanha laatimistapa. Tämä muutos on tehty juuri sen vuoksi, että liitteessä II a olevan niitä etuuksia, joita ei voida viedä maasta, koskevan luettelon sisältö voitaisiin määrittää uudelleen.

33 Tästä seuraa, että muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a artikla ja muutetussa liitteessä II a oleva luettelo muodostavat yhdessä kokonaisuuden, mikä ilmenee muuten kyseisen asetuksen 10 a artiklan sanamuodostakin, kun siinä säädetään, että "henkilöille, joihin tätä asetusta sovelletaan, myönnetään [4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuja maksuihin perustumattomia rahallisia erityisetuuksia] yksinomaan sen jäsenvaltion alueella, jossa he asuvat, ja kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, edellyttäen että nämä etuudet on lueteltu [muutetussa] liitteessä II a".

34 Komission kanne otetaan siis tutkittavaksi.

Pääasia

35 Komissio esittää kanteensa tueksi yhden ainoan kanneperusteen. Se väittää, että asetuksessa N:o 647/2005 on oikeudellinen virhe, koska riidanalaiset etuudet katsotaan siinä erityisetuuksiksi ottamalla ne muutetussa liitteessä II a olevaan luetteloon.

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

36 Suomen lainsäädännössä säädetyn lapsen hoitotuen osalta komissio myöntää, että tällä etuudella saatetaan edistää vammaisen lapsen integroitumista omaan sosiaa-

liseen ympäristöönsä, mutta se katsoo, että sillä pyritään myös korvaamaan niitä kustannuksia, joita tuon lapsen perheelle aiheutuu ensin mainitun vammasta tai sairaudesta. Yhteisöjen tuomioistuin on komission mukaan katsonut, että etuus, jolla on tarkoitus keventää lasten huollosta aiheutuvia kustannuksia, kuuluu asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u alakohdan i alakohdassa määriteltyjen perhe-etuuksien ryhmään ja että se liittyy tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettuun vakuutustapahtumaan (asia C-85/99, Offermanns, tuomio 15.3.2001, Kok. 2001, s. I-2261 ja asia C-333/00, Maaheimo, tuomio 7.11.2002, Kok. 2002, s. I-10087).

37 Komissio katsoo, ettei se seikka, että tämän etuuden saaminen perustuu yksilöllisesti tehtyyn arvioon vammaisen tai sairaan lapsen tarpeista, muuta tämän etuuden luonnetta.

38 Se esittää Ruotsin vammaisen lapsen hoitotuesta samat perustelut, jotka se on esittänyt Suomen lapsen hoitotuesta, jonka kanssa ensiksi mainitulla etuudella on monia yhtymäkohtia. Se katsoo, että samoista syistä Ruotsin etuutta on sitäkin pidettävä muutetun asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u alakohdan i alakohdassa tarkoitettuna "perhe-etuutena".

39 Ruotsin vammaistuesta komissio väittää, että sen keskeisenä tavoitteena on niiden lisäkustannusten korvaaminen, joita henkilölle on vammastaan voinut aiheutua, jotta hänen terveydentilaansa ja elämänlaatuansa huollettavana henkilönä voitaisiin parantaa.

40 Komission mukaan sitä olisi siis edellä mainitussa asiassa Jauch annetun tuomion valossa pidettävä muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna "sairausetuutena".

41 Komissio toteaa DLA:sta, AA:sta ja CA:sta, että tällaisten etuuksien keskeisenä tarkoituksena on korvata niitä lisäkustannuksia, joita henkilölle on saattanut vammasta aiheutua, jotta hänen terveydentilaansa ja elämänlaatuansa huollettavana henkilönä voitaisiin parantaa. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Jauch antamassaan tuomiossa todennut, niillä täydennetään sairausvakuutusetuuksia.

42 Näin ollen ja vaikka näillä etuuksilla onkin omat ominaispiirteensä, niitä on pidettävä muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina "sairausetuuksina".

43 Neuvosto, parlamentti, Suomen tasavalta, Ruotsin kuningaskunta ja Yhdistynyt kuningaskunta väittävät, että näille etuuksille erityisiin ominaispiirteisiin, etenkin niiden peruspiirteisiin, tavoitteisiin ja myöntämisedellytyksiin, nähden ne ovat päinvastoin "maksuihin perustumattomia erityisetuuksia", koska ne täyttävät muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa määritellyt perusteet, sellaisina kuin ne ovat yhteisöjen tuomioistuimen tulkitsemina.

44 Nämä toimielimet ja jäsenvaltiot väittävät, että etuudella, jotta sitä voitaisiin pitää "erityisenä", on oltava ominaispiirteitä, jotka saavat sen kuulumaan samanaikaisesti sekä sosiaaliturvan että sosiaalihuollon alaan sen henkilöllisen soveltamisalan, sen tavoitteiden ja soveltamistapojen vuoksi. Riidanalaiset etuudet ovat lähellä sosiaalihuoltoetuuksia, koska tarpeen käsite on olennainen peruste ja koska niiden myöntämisedellytyksenä ei ole työskentely- tai maksukausien samanaikainen kertyminen, kun taas muiden ominaispiirteidensä vuoksi ne ovat lähellä sosiaaliturvaetuuksia, koska toimivaltaisilla laitoksilla ei ole minkäänlaista harkintavaltaa niiden myöntämisessä ja koska niiden myöntämisellä etuudensaajat asetetaan oikeudellisesti määriteltyyn asemaan.

45 Riidanalaiset etuudet ovat siis sekamuotoisia etuuksia, joiden neuvosto katsoo läheisesti liittyvän kyseisen kolmen jäsenvaltion taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen.

46 Näkökanta, jonka yhteisöjen tuomioistuin on omaksunut asiassa C-160/96, Molenaar, 5.3.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-843) ja edellä mainituissa asioissa Jauch sekä Leclere ja Deaconescu antamissaan tuomioissa, ei millään tavoin vaikuta tähän tarkasteluun, sillä noiden asioiden kohteena olleiden etuuksien ominaispiirteet ja myöntämisedellytykset eroavat olennaisesti riidanalaisten etuuksien vastaavista.

47 Parlamentti katsoo lisäksi, ettei se seikka, että riidanalaisia etuuksia voidaan tietyiltä osiltaan pitää sosiaaliturvaetuuksina, ole yhteensoveltumaton niiden erityisetuuksiin liittyvien ominaispiirteiden kanssa.

48 Tällaista lähestymistapaa tukee asiassa C-160/02, Skalka, 29.4.2004 annettu tuomio (Kok. 2004, s. I-5613, 25 kohta), jonka mukaan asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan mukainen erityisetuus on määriteltävä tavoitteensa perusteella. Sen täytyy korvata sosiaaliturvaetuus tai täydentää sitä, sen täytyy olla taloudellisilla ja sosiaalisilla syillä perustellun sosiaalihuollon luonteinen ja siitä täytyy päättää sellaisen säännöksen mukaisesti, jossa on vahvistettu objektiiviset arviointiperusteet.

49 Etuus voi toisin sanoen kuulua samanaikaisesti sekä muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan että sen 2 a kohdan soveltamisalaan.

50 Yhdistynyt kuningaskunta muistuttaa yhteisöjen tuomioistuimen jo todenneen asiassa C-20/96, Snares, 4.11.1997 antamassaan tuomiossa (Kok. 1997, s. I-6057) ja asiassa C-297/96, Partridge, 11.6.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-3467), että DLA ja AA ovat asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan b alakohdan soveltamisalaan kuuluvia avustuksia.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

51 Muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan sanamuodosta ja rakenteesta ilmenee, ettei etuutta voida samanaikaisesti pitää sekä perhe-etuutena että erityisetuutena. Perhe-etuuksista säädetään nimittäin tuon artiklan 1 kohdassa, kun taas erityisetuuksista säädetään sen 2 a kohdassa, millä erottelulla pyritään mahdollistamaan näitä kahta etuusryhmää vastaavien järjestelmien yksilöinti (ks. vastaavasti asia C-286/03, Hosse, tuomio 21.2.2006, Kok. 2006, s. I-1771, 36 ja 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 On siis syytä tutkia, ovatko muutetussa liitteessä II a olevassa luettelossa mainitut riidanalaiset etuudet luonteeltaan erityisiä, kun otetaan huomioon se seikka, ettei sitä, etteivät ne perustu maksuihin, ole kiistetty.

53 Etuutta voidaan muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan a alakohdan ii alakohdan perusteella pitää erityisenä ensinnäkin vain silloin, kun se on tarkoitettu vain vammaisten erityistä suojelemista varten ja kun se liittyy läheisesti näiden henkilöiden sosiaaliseen ympäristöön kyseisessä jäsenvaltiossa.

54 Nyt esillä olevassa asiassa riidanalaisten etuuksien tehtävä ei ole pelkästään tämä. Vaikka niillä kiistatta edistetäänkin niiden saajien itsenäisyyttä ja varmistetaan vammaisten suojelu heidän kotimaisessa sosiaalisessa ympäristössään, niillä pyritään näet myös, silloin kun se on välttämätöntä, varmistamaan näiden henkilöiden tarvitsemat hoidot ja valvonta heidän perheissään tai tähän erikoistuneessa laitoksessa. Niitä ei näin ollen voida pitää muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuina erityisetuuksina.

55 Toiseksi kun tarkastellaan muita tapauksia kuin edellisissä kohdissa käsiteltyä erityistapausta, muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan a alakohdan i alakohdan nojalla tässä säännöksessä tarkoitettu erityisetuus on myös määriteltävä tavoitteensa avulla. Sen täytyy korvata sosiaaliturvaetuus tai täydentää sitä, siitä kuitenkin erottuen, sen täytyy olla taloudellisilla ja sosiaalisilla syillä perustellun sosiaalihuollon luonteinen ja siitä täytyy päättää sellaisen säännöksen mukaisesti, jossa on vahvistettu objektiiviset arviointiperusteet (ks. asia C-154/05, Kersbergen-Lap ja Dams-Schipper, tuomio 6.7.2006, Kok. 2006, s. I-6249, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 Etuutta pidetään sitä vastoin sosiaaliturvaetuutena, jos sen myöntäminen etuudensaajille perustuu tiettyyn laissa määriteltyyn asemaan yksilöllisestä tarveharkinnasta riippumatta ja jos etuus liittyy johonkin asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti mainittuun vakuutustapahtumaan (asia 249/83, Hoeckx, tuomio 27.3.1985, Kok. 1985, s. 973, 12–14 kohta; asia C-356/89, Newton, tuomio 20.6.1991, Kok. 1991, s. I-3017; asia C-78/91, Hughes, tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4839, 15 kohta; em. asia Molenaar, tuomion 20 kohta ja em. asia Jauch, tuomion 25 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on tämän oikeuskäytännön, jossa on otettu huomioon Saksan hoitovakuutusetuuksien peruspiirteet, mukaisesti katsonut edellä mainitun asiassa Molenaar antamansa tuomion 25 kohdassa, että näitä etuuksia on pidettävä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina "sairausetuuksina", ja todennut saman tuomion 36 kohdassa, että ne kuuluvat erityisesti kyseisen asetuksen 19 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin "rahana maksettaviin" sairausetuuksiin (ks. myös em. asiassa Jauch annetun tuomion 25 kohta).

57 Suomen ja Ruotsin lapsen hoitotuesta on ensinnäkin todettava, että niillä pyritään asianomaisten hallitusten nimenomaisten lausumien mukaan mahdollistamaan se, että vammaisten lasten vanhemmat voisivat varmistaa näiden lasten hoidon, valvonnan ja mahdollisesti kuntoutuksen. Suomessa tästä tuesta säädetään lapsen hoitotuesta annetussa laissa ja Ruotsissa yleisessä sosiaalivakuutuslaissa (lag om allmän försäkring).

58 Se seikka, ettei näiden tukien saanti riipu työskentely- tai maksukausista, että ne myönnetään tapauskohtaisesti lapsen tarpeiden ja laissa säädettyjen perusteiden mukaan ja että ne lisäksi ovat vammaisille tarkoitetun etuus- ja palvelukokonaisuuden osa ja että ne tästä syystä liittyvät läheisesti asianomaisten jäsenvaltioiden taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen, ei vaikuta niiden pääasialliseen tavoitteeseen, joka on lääketieteellinen.

59 Koska näitä tukia on näin ollen pidettävä sairausetuuksina, komissio on oikeassa väittäessään, että asetuksessa N:o 647/2005 on oikeudellinen virhe siltä osin kuin nämä tuet mainitaan muutetussa liitteessä II a olevassa luettelossa, joka on varattu maksuihin perustumattomille erityisetuuksille.

60 Toiseksi Ruotsin vammaistuesta on todettava, että Ruotsin hallituksen selityksistä ilmenee, että tämä etuus, josta säädetään vammaistuesta ja vammaisen lapsen hoitotuesta annetussa laissa (lag om handikapersättning och vårdbigrad), myönnetään vammaisille, joiden toimintakyvyn alentuminen on ilmennyt 19:n ja 65:n ikävuoden välillä. Sen tarkoituksena on rahoittaa ulkopuolisen henkilön antama apu tai mahdollistaa se, että vammainen voisi vastata viimeksi mainitun palkkaamisesta aiheutuvista kustannuksista, ja parantaa vammaisen terveydentilaa sekä elämänlaatua niin kauan kuin hän on huollon tarpeessa.

61 Etuuksien, jotka myönnetään objektiivisesti laissa määritellyn aseman perusteella ja joilla pyritään parantamaan huollettavien henkilöiden terveydentilaa ja elämänlaatua, keskeisenä tarkoituksena on täydentää sairausvakuutuksesta maksettavia etuuksia, ja niitä on pidettävä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina "sairausetuuksina" (em. asia Molenaar, tuomion 24 ja 25 kohta; em. asia Jauch, tuomion 28 kohta ja em. asia Hosse, tuomion 38 kohta).

62 Ruotsin vammaistukea, jolla on nämä ominaispiirteet ja tämä tavoite, on näin ollen pidettävä sairausetuutena, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on sen määritellyt edellä mainituissa asioissa Molenaar, Jauch tai Hosse antamissaan tuomioissa, vaikka Ruotsin lainsäädännössä säädetty järjestelmä eroaakin noissa jutuissa kyseessä olleita tukia sääntelevästä järjestelmästä.

63 Toisin kuin Ruotsin kuningaskunta väittää, se seikka, että toimintakyvyn alentumisen keston on oltava arvioitavissa ja että sen on pitänyt tapahtua ennen 65 vuoden ikää, ei muuta Ruotsin vammaistuen tavoitetta, jonka on vammasta aiheutuviin tarpeisiin vastaaminen ja vamman aiheuttaneesta sairaudesta seuranneen vakuutustapahtuman kattaminen.

64 On siis todettava, että komissio on oikeassa väittäessään, että asetuksessa N:o 647/2005 on oikeudellinen virhe siltä osin, kuin tämä tuki mainitaan muutetussa liitteessä II a olevassa luettelossa, joka on varattu maksuihin perustumattomille erityisetuuksille.

65 DLA:sta, AA:sta ja CA:sta on todettava, että kaikissa näissä etuuksissa – DLA:lla kuitenkin vain osittain – on hoitotuen piirteitä.

66 Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan nämä etuudet ovat erityisiä ja niillä pyritään myötävaikuttamaan vammaisten itsenäisyyden ja sosiaalisen integraation edistämiseen ja myös, mahdollisuuksien mukaan, auttamaan viimeksi mainittuja elämään samalla tavoin kuin vammattomat. Oikeus näihin etuuksiin määräytyy tuen tarpeen perusteella. Oikeus DLA:han tai AA:han ei riipu työkyvyttömyydestä, ja kyseiset kolme etuutta myönnetään niiden saajan tulotasosta riippumatta siten, että vain niiden suuruus vaihtelee.

67 Päinvastoin kuin Yhdistynyt kuningaskunta väittää, vain DLA:n voidaan katsoa sisältävän sosiaalihuoltoon liittyvän osatekijän. Kahdella muulla kyseessä olevalla etuudella on vain yksi tavoite, joka on lähellä Ruotsin vammaistuen tavoitetta ja jona on auttaa vammaista mahdollisuuksien mukaan selviämään jokapäiväisen elämän toimista.

68 Näin ollen näitä kolmea tukea on edellä mainittujen etuuksien tavoin pidettävä sairausetuuksina, vaikka DLA:han sisältyykin erilainen, liikkuvuutta koskeva osa.

69 Kuten komissio toteaa, DLA:n "liikkuvuutta" koskeva osatekijä, jota voitaisiin pitää maksuihin perustumattomana erityisetuutena, voidaan yksilöidä, joten ainoastaan tämä osatekijä voitaisiin mainita muutetussa liitteessä II a olevassa luettelossa, jos Yhdistynyt kuningaskunta päättäisi ottaa käyttöön avustuksen, joka koskisi vain tätä osatekijää.

70 Se seikka, että DLA:n, AA:n ja CA:n, toisin kuin edellä mainituissa asioissa Jauch ja Hosse kyseessä olleen etuuden, keskeisenä tavoitteena ei ole sairausvakuutusetuuksien täydentäminen, ei vaikuta näiden avustusten luonnehdintaan.

71 Lisäksi se seikka, että yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainituissa asioissa Snares ja Partridge antamissaan tuomioissa päättänyt, että DLA ja AA olivat tuonaikaisessa oikeudellisessa yhteydessä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan b alakohdan soveltamisalaan kuuluvia avustuksia, ei vaikuta siihen tarkasteluun, jonka yhteisöjen tuomioistuin voi tehdä näistä avustuksista edellä mainitussa asiassa Jauch annetun tuomion antamisen jälkeisessä oikeudellisessa yhteydessä.

72 Tästä seuraa, että komissio on oikeassa väittäessään, että asetuksessa N:o 647/2005 on oikeudellinen virhe siltä osin, kuin DLA, AA ja CA mainitaan muutetussa liitteessä II a olevassa luettelossa, joka on varattu maksuihin perustumattomille erityisetuuksille.

73 Kaikesta edellä olevasta seuraa, että asetuksen N:o 647/2005 liitteessä I olevan 2 kohdan seuraavissa säännöksissä: otsikko "Suomi", b kohdan säännös, otsikko "Ruotsi", c kohdan säännös ja otsikko "Yhdistynyt kuningaskunta", d–f kohdan säännökset, on oikeudellinen virhe ja että ne tämän vuoksi on kumottava.

Tämän tuomion ajalliset vaikutukset

74 Yhteisöjen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että siitä, että DLA:ta koskeva merkintä yksinkertaisesti vain kumottaisiin liitteessä II a olevasta luettelosta, seuraisi, että Yhdistyneen kuningaskunnan olisi pakko suorittaa toisiin jäsenvaltioihin etuuden "liikkuvuuteen" liittyvä osatekijä määrittelemättömälle määrälle koko Euroopan unionissa olevia etuudensaajia, vaikka DLA:n tämän osan luonnetta maksuihin perustumattomana etuutena ei voida kiistää ja vaikka se voisi laillisesti olla merkittynä kyseiseen luetteloon etuutena, jota ei voida viedä maasta.

75 Tämän seikan vuoksi on perusteltua, että yhteisöjen tuomioistuin käyttää sitä toimivaltaa, joka sille nimenomaisesti annetaan EY 231 artiklan toisessa kohdassa sen kumotessa asetuksen, ja pitää väliaikaisesti voimassa DLA:n kirjaamisen vaikutukset vain sen "liikkuvuutta" koskevalta osalta, jotta kohtuullisessa ajassa varmistettaisiin asianmukaisten toimenpiteiden toteuttaminen sen kirjaamiseksi muutettuun liitteeseen II a.

Oikeudenkäyntikulut

76 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Saman työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä, yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan. Koska parlamentti ja neuvosto ovat hävinneet asian, on päätettävä, että niiden on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan ja että niiden molempien on korvattava yhtä suuri osuus komission oikeudenkäyntikuluista. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaan asiassa väliintulijoina olevat jäsenvaltiot vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kumotaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta 13.4.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 647/2005 liitteessä I olevan 2 kohdan seuraavat säännökset: otsikko "Suomi", b kohdan säännös, otsikko "Ruotsi", c kohdan säännös ja otsikko "Yhdistynyt kuningaskunta", d–f kohdan säännökset.**

2) **Ne vaikutukset, joita on vammaisen elämisavustuksen kirjaamisella sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen N:o 1408/71,**

sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 647/2005, liitteessä II a olevaan d kohtaan otsikon "Yhdistynyt kuningaskunta" alle, pidetään voimassa vain tämän avustuksen "liikkuvuutta" koskevalta osalta, jotta kohtuullisessa ajassa varmistettaisiin asianmukaisten toimenpiteiden toteuttaminen sen kirjaamiseksi kyseiseen liitteeseen.

3) **Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja niiden molempien on korvattava yhtä suuri osuus Euroopan yhteisöjen komission oikeudenkäyntikuluista.**

4) **Suomen tasavalta, Ruotsin kuningaskunta ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset